

روایت بیستم: آیا همیشه عقل حجت است؟

الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ السِّيَّارِيِّ عَنْ أَبِي يَعْقُوبَ الْبَغْدَادِيِّ قَالَ: قَالَ ابْنُ السَّكِّيتِ لِأَبِي الْحَسَنِ عَ لَمَّا ذَا بَعَثَ اللَّهُ مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ عَ بِالْعَصَا وَ يَدَهُ الْبَيْضَاءَ وَ آلَهُ السِّحْرَ وَ بَعَثَ عِيسَى بِاللَّهِ الطَّبِّ وَ بَعَثَ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ عَلَى جَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ بِالْكَلامِ وَ الْخُطْبِ فَقَالَ أَبُو الْحَسَنِ عَ إِنَّ اللَّهَ لَمَّا بَعَثَ مُوسَى عَ كَانَ الْغَالِبَ عَلَى أَهْلِ عَصْرِهِ السِّحْرَ فَاتَّاهُمْ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ بِمَا لَمْ يَكُنْ فِي وَسْعِهِمْ مِثْلَهُ وَ مَا أَبْطَلَ بِهِ سِحْرَهُمْ وَ أَثْبَتَ بِهِ الْحُجَّةَ عَلَيْهِمْ وَ إِنَّ اللَّهَ بَعَثَ عِيسَى عَ فِي وَقْتٍ قَدْ ظَهَرَتْ فِيهِ الزَّمَانَاتُ وَ احْتِاجَ النَّاسُ إِلَى الطَّبِّ فَاتَّاهُمْ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ بِمَا لَمْ يَكُنْ عِنْدَهُمْ مِثْلَهُ وَ بِمَا أَحْيَا لَهُمُ الْمَوْتَى وَ أَبْرَأَ الْأَكْمَهَ وَ الْأَبْرَصَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَ أَثْبَتَ بِهِ الْحُجَّةَ عَلَيْهِمْ وَ إِنَّ اللَّهَ بَعَثَ مُحَمَّدًا صَ فِي وَقْتٍ كَانَ الْغَالِبُ عَلَى أَهْلِ عَصْرِهِ الْخُطْبَ وَ الْكلامَ وَ أَظْنُهُ قَالَ الشَّعْرُ فَاتَّاهُمْ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مِنْ مَوَاعِظِهِ وَ حَكَمِهِ مَا أَبْطَلَ بِهِ قَوْلَهُمْ وَ أَثْبَتَ بِهِ الْحُجَّةَ عَلَيْهِمْ قَالَ فَقَالَ ابْنُ السَّكِّيتِ تَاللَّهِ مَا رَأَيْتُ مِثْلَكَ قَطُّ فَمَا الْحُجَّةُ عَلَى الْخَلْقِ الْيَوْمَ قَالَ فَقَالَ عَ الْعَقْلُ يَعْرِفُ بِهِ الصَّادِقَ عَلَى اللَّهِ فَيُصَدِّقُهُ وَ الْكَاذِبَ عَلَى اللَّهِ فَيُكْذِبُهُ قَالَ فَقَالَ ابْنُ السَّكِّيتِ هَذَا وَ اللَّهُ هُوَ الْجَوَابُ.

معجزه در علم کلام و دو اشکال جدی

معجزه در علم کلام: خارق عادت است، با تحدی، بدون معارض و با ادعای نبوت

در علم کلام معجزه برهان دانسته میشود:

به این نحو که حکمت خدا اقتضا دارد که مدعی نبوت دروغین را رسوا کند تا مردم گمراه نشوند. اگر مدعی نبوت با وجود انجام کار خارق العاده، با مبارزطلبی و بدون معارض، رسوا نشد یعنی او راستگو است که خدا او را رسوا نکرده است.

اشکال ۱: چرا باید خدا او را رسوا کند؟ چه ارتباط منطقی بین معجزه و ادعای نبوت وجود دارد. خدا عقل داده و عقل کافی است که بگوید هیچ ارتباطی بین کار خارق العاده و نبوت نیست.

اشکال ۲: چه معنا دارد که خداوند به فردی غیرعرب زبان که به دنبال حقانیت دین است، بگوید که اگر میخواهی بفهمی محمد(ص) پیامبر و قرآن معجزه اوست، برو مثل قرآن بیاور! آیا این درخواست معقولی است؟ آیا این خود دلیل بر باطل بودن اسلام نیست؟!

بررسی آیات تحدی: ابتناء بر اعجاز برای رد اشکال تراشان یا در مقام اثبات اعجاز برای اثبات به حق طلبان!؟

سوره بقره: و إِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ (۲۳)

سوره یونس: أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ وَادْعُوا مَنْ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ (۳۸)

سوره هود: أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوَرٍ مِثْلِهِ مُفْتَرِيَاتٍ وَادْعُوا مَنْ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ (۱۳)

سوره اسراء: قُلْ لئن اجتمعت الإنسُ و الجنُ على أن يأتوا بمثلِ هذا القرآنِ لا يأتونَ بِمِثْلِهِ و لو كانَ بعضهم لبعضٍ ظهيراً (۸۸)